

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

2 de Appellationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

supplicio damnatus, interim reconciliari Deo, recordari peccatorum & exomologem suorum delictorum Christiane & pie facere, & a delictis absolui, vide consil. Caro. 5. Germ. de causis capital. art. 79. 30. & 103. c. quod inter, de sent. excom. c. 2. de furt. c. pen. 13. q. sin. gl. in c. 16. q. 6. Protogatio vitæ post mortis cogitum iudicium, crudelior facit pœnamque mortis metus pendente dilaciones, mentem excarnificet: vt & Sidonius Apollinaris, lib. 1. epist. 7. de Aruando loquens, la se maieftatis damnato, eum seuerius punitum dixit, cum ex veteri Senatufconsulto Tyberiano, post damnationem triginta dierum spatium vitam traxisset, vna cum & gemonias & laqueum per horas turbulenti caraficis exhorreleus.

34 ¶ Et quia datur ex iudicato alicui actio, multo magis dabitur exceptio eidem, si de eo quod agere potest conueniat, l. 1. §. nam cui damus, de superficib. P. & id fufte tractatur lib. 4. P. tit. 2. de except. rei iud. Impeditq; hæc exceptio, ne agatur ex eo, quod actum & iudicatum est, & litis ingressum, l. si actor, de reb. cred. l. l. Pau. li. 1. rec. sent. tit. 19. & lib. 5. tit. 5. quoribus videlicet, eadem res seu questio, inter easdem personas, & ex eodem modo agendi in iudicium reuocatur post rem iudicatam, l. 3. q. 5. l. cum quaeritur, l. 2. cum dubus seq. de excep. rei iudic. P. Quod & locum habet in heredibus eorum, inter quos iudicatum est, l. l. Pau. lib. 1. rec. sen. tit. 2. §. 4. exstat & tit. C. vt act. ab here. & con. here. & l. vn. ex del. def. in quan. her. red. sen. C.

35 ¶ Et vitæ nulla contra rem iudicatam super sunt remedia, neq; etia in prætextu instrumentorum de nouo reperitur, l. sub specie, de re iud. C. l. sub prætextu. i. de trans. C. nisi forsitan agatur de causa publica, aut ex alia iustissima causa id permittatur, l. Imperator, 35. de re iud. P. l. vn. de sent. aduer. s. frater act. lib. 10. C. vel vt ante dixi, si sententia non tranfuerit in rem iudicatam.

36 ¶ Et Cicero refert olim Præfides de rebus iudicatis denegasse actiones, Cic. pro L. Flacco. & extremæ imprudentiæ esse, iudicata labefactare conari, idem pro A. Cluent. verumq; iudicatam infirmitates ciuitatum afflicti perditis iam rebus extremos exitiorum solere esse exitus, Cic. pro lege Agrar. Excipiunt tamen iura remedia contra has sententias, supplicationem, l. si quis aduersus, & auct. que supplicatio, C. de prec. Im. offe. & l. 1. C. de sen. pref. præ. restitutionem in integrum, l. 1. & tot. ut. si aduer. rem iudic. C. querela in falsi, si circumueatam religionem fuisse iudicantis ex falsis instrumentis vel testimoniis doceatur, l. diuus, 33. de re iud. P. l. que relans, C. de fal. l. 2. 3. 4. si ex falsis instr. vel test. aduer. l. 7. C. i. 5. 8.

37 ¶ Supplicatione cum auctoritate Principis, non alterius auctoritate repetitur iudicium, idq; ex causa vel per defectum probationum, vel instrumentorum non productorum, vel per errorem re iudicata, l. diuis fratres, 27. de pec. P. l. si quis, & Auct. que supplicatio, de prec. Imper. off. Huc tamen non pertinet exceptio doli reali, quod iudex factus fuerit, postquam datus est inimicus: quia per speciem appellationis liceat retractare sententiam, Pau. l. non distinguemus, 37. §. cum quidam, de recep. arbit. P.

38 ¶ Magistratus potro qui habent merum & mixtum imperium, & a quibus non potest prouocari restitutio in integrum, tam contra alios actus postulantium, quam contra præcipiam sententiam, ex causa legitima, l. in causis, in 2. §. si cum duob. l. seq. de min. 25. an. P. que generaliter duplex est, aut error propius iudicis vel partis, vel circumuentio aduersarii, l. præfecti, etiam pratorio, 18. cod. si mentis, consil. l. 1. l. 12. an. 1. q. 95. art. 80. & 89. Restitutio in integrum contra sententias minorum Magistratu, poterat fieri per Præfidei prouincie, l. præses prouincie, d. sit. de mino. 15. ann. Putarunt & contra sententiam Principis restitutionem in integrum postulari posse, ob omiffas allegationes, aut ob præiudicationem aduocati. Verum Princeps solus restituit, cum nec minor Magistratus possit restituere aduersus superioris sententiam, l. minor, 19. §. 1. cod. de minor. 25. an.

39 ¶ Iure ciuili quadriennium dabatur ad proponendam restitutionem in integrum contra sententiam, l. si. C. de temp. in integ. restit. Moribus Gallicis & constitutione regia decem anni, restitutione facta a 25. anno conceduntur, non amplius: etiam si agatur de alia restitutione, quam aduersus sententiam, & cõtra contractum etiam nullam. In quo tamen casu, iura ciuilia & Pontificia 30. annos restitutioni postulantæ indulgent, gloss. in l. sicut, de præscr. 30. vel 40. an. Quod & Parisiensis curiæ supremæ aliquando placuit, vt ex eius placito constat 19. Martii 1534.

40 ¶ In Gallia, olim non proponebatur prætextu erroris supplicatio, nisi per literas proprio motu Regis concessas, consil. Lud. u. sur la proposition d'erreur. Hodie tamen supplicatur & obtinetur

codicilli retractationis arefti ex cæcellariis eius curiæ, dum modo areftum sit definitiuum: nam contra interlocutorium nõ proponitur error, cum in definitiuo iudicio possit emendari. Vocant practici hæc supplicationem, Requête civile en proposition d'erreur, quam a cancellaria decernat & itaui operæpretium est, pro reuocandis vel retractandis curiæ supremæ placitis.

¶ Si vero agatur de sententiis vel iudiciis in curia præfidiu iudicatis, retractandis, non est cancellaria consulenda, sed supplicatione curiæ eidem præfidiu ea de re portata cõqueri licet contra iudicia, vt retractentur si fieri debeat ex consil. Henrici 2. sur l' ampliation de l' edit de creation des Magist. au præsid. aux. 6. April. 1551. ¶ Is tamen quicum possit appellare, non prouocauit a sententia, non potest contra eam supplicare Principi, sed siere perpetuo cogitur, aut conqueftus ignominia pœna notatur, l. 3. ut lit. pen. vel post. prouoc. nulli, & c. C. Transit enim sententia in rem iudicatam, c. quod ad consultationem, de sent. & re iud. sed nec ante sententiam, nec pendente lite vel appellatione, supplicare licere, paucis exceptis, inuenies in l. 1. & 2. C. vt lite pendente, aut post prouoc. aut def. sent. nulli liceat imp. supplic. lib. 1. C. tit. 24.

De Appellationibus. CAP. 2.

Lib. 49. P. tit. 1. cum seq. Lib. 7. C. tit. 62. cum seq. In Nouell. Iustin. constitut. 23. 27. & 113. Lib. 2. Decret. tit. 28. Lib. 2. Sex. rit. 15. Lib. 2. Clem. tit. 12. 2. q. 6. apud Gratianum. De pluribus appellationum quæst. vide Guid. Pap. q. 436.

- 1 Sententia ante decisionem appellationis, vel eius defensionem, non transit in rem iudicatam.
- 2 Appellandi vsu necessarius.
- 3 Appellatio quid. Eius diuisio in extraiudicalem & iudicalem, nu. 5.
- 4 Appellationis, prouocationis, & intercessiois secundum aliquos differentia.
- 6 Appellatio extraiudicialis quid, de quibus fiat, & in oppositio nem conuertatur, quando & quomodo, nu. 7. & 8.
- 9 Appellatur quando ab exsecutore.
- 10 Appellatio iudicialis quid, & quomplex: a quibus appellari non possit iure ciuili, canonico, & Gallico, nu. 11. 12. 13. & 14.
- 15 Appellatio ab interlocutoria iure ciuili, & Gallico, quando suspendi iudicatum.
- 16 Appellatur in Gallia a denegatione iuris & iustitiæ, & quomodo: a detentatione longa carcerum, & quid in ea sit attendendum, 17.
- 18 Appellationi non defrensus iudex, quomodo puniendus.
- 19 Appellatio remota clausula rescripti, an tollat facultatem appellandi.
- 20 Appellatio manifeste iniusta an debeat admitti.
- 21 Appellari a sententiæ criminum, in iure ciuili quando, & in iure Gallico, liceat.
- 22 Appellatio non admittitur a præfidiuibus, aut a contumacia, & aliis quibusdam.
- 23 Sententia que sine appellatione rescindatur iure.
- 24 Appellari a quibus iudicibus non possit.
- 25 Appellandi duplex formula, voce & scripto.
- 26 Appellatio cur ab actuario iudicis a quo scribi debeat.
- 27 Appellare intra quod tempus oporteat.
- 28 Apostoli appellationum quid & quando peti debent. Eorū quinque species. Et in Gallia qualis eorum observatio, nu. 29. & 30.
- 31 Appellationis prosequende tempus, & eius item finiende, nu. 32.
- 32 Appellandum ad proximum superiorem, non omisso medio.
- 34 Appellationes criminalium sententiarum, quando omisso medio fiunt ad curiam parlamentis.
- 35 Appellationum iudicis quomodo pro varietate negotiorum in Gallia, & alibi constitui fuerint.
- 36 Appellatio ab abusu ecclesiasticorum iudicium quid, & quando, & ad quem fiat.
- 37 Appellationis causa ab interlocutoria ex isdem actis iudicatur: contra, si a definitiua.
- 38 Appellandum modeste a iudice, & per iudicem sine contumacia respondendum.
- 39 Appellare quis possit, & quis pro alio, nu. 41.
- 40 Appellante vno ex pluribus, quando alius proficiat vel noceat appellatio.
- 42 Appellans intra quot dies impune renuntiare possit appellationi.
- 43 Appellationis finalis causa.
- 44 Sententia interlocutoria quando non obstante appellatione mandari potest executioni, & nu. 47.

- 45 *Assentata contra appellationem quando reuocentur. Idq. duplici via nu. 46.*
 46 *Inhibitiones quid in causa appellationis.*
 49 *Judicis male iudicantis poena.*
 50 *Officio iudicandi non primatur quis, nisi in tribus casibus in Galia.*
 51 *Appellantium tollere multa & poena.*
 52 *Appellationis admittenda rationes.*

EX superior capite colligi potest, sententiam non transire in rem iudicatam, si appellatum fuerit, & antequam iudicata sit appellatio, aut deserta fuerit, & quietur officium iudicis. Quocirca de appellatione dicendum erit necessarium. Sic admonet etiam lex antiqua, de qua meminit Cice. 2. de legib. *Magistratus, nec obediens & noxiu cinem, multa, vinculis, verberibusve coercito: ni par maiorve potestas populusve prohibessit, ad quos prouocatio esto.* ¶ Appellandi autem usus quam sit frequens, quamq; necessarius nemo est, qui nesciat, quippe cum iniquitatem iudicantium, vel imperitiam corrigat: licet nonnunquam bene latas sententias in peius reformet, neq; enim vique semper melius pronuntiat, qui nouissimus sententiam laturus est, vt ait Vlp. in l. 1. de appell. lib. 49. P. tit. 1. ¶ Appellationis finitiones a singulis auctoribus fere confinguntur. Dico ego, appellationem esse inuocationem auxilii superioris iudicis, ad emendanda facta per inferiorem. Nam dicere cum Hostien. suspensionem iudicari per inferiorem, non placet: eo quod non semper appellatio suspendat iudicatum, vt doceri potest ex sequentibus. Dicere quoq; esse prouocationem ad maiorem iudicem ratione grauius illari vel inferendi, quam finitionem adfert Bar. in l. 1. de appell. P. Pan. in rub. de appell. minus probatur, quia & temere appellationes, & sine grauius interpositae, appellationes dicitur, quamuis iniuste sunt, vt in tit. *Quorum appellat. non recip. C.* Omittit & alias finitiones prope similes aliorum. Nec immorabor in significatione generali nominis appellationis & prouocationis, ne extra chorum, vt dicitur. Sed in iudiciali pedem figemus, vel quae ad iudicalem causam pertinet. ¶ Glareanus in annotat. ad 3. lib. Liuii decad. 1. inter prouocationem, appellationem, & intercessionem interesse putat: vt quidam appellationem inter aequales esse existiment, vt a Decemviro ad Decemvirum, a Consule ad Consulem. Prouocationem a minore ad maiorem: vt a Consule aut quouis alio Magistrato, ad populum. Intercessionem vero inter virosque: vt Tribunali, contra Tribunali: Tribunalium, contra Consulem aut Senatium. Quae tamen in nostro iure non ita obseruantur, vbi & appellatio & prouocatio confunduntur. ¶ Diuiditur autem appellatio, in extrajudicalem & iudicalem: in quibus & illa membra videntur conueniri, quae quatuor constituuntur. Dum alii dicunt, ante iudicalem, quae ante litem contestationem fiat, vt in c. *significante*, 34. c. *Rodulphus*, 35. de rescript. intra iudicalem vero, quae post litem contestatam ante iudicium fit, vt c. *de dilat.* iudicalem, a sententia de finitua, tot. tit. de appell. & post iudicalem quae adicitur executioni. *lab. exsecutore*, eod. P. *lab. exsecutione*, quor. appell. non recip. C. *quoad consultationem*, de re iud. cum similit. ¶ Appellatio extrajudicialis est, quae causa adhuc non cepta interponitur: veluti ab spoliatione, aut electione, quae pertinet potius ad causam incoendam, vide *Phil. Fran. in c. bone. de appell. & in c. cum sit*, eo. cum tamen ipsa non incoet, nec per eius interpositionem fiat suspensio, *Rom. dec. 763. incip. sciendum est de appell. antiq.* Habetq; vim citationis in causa beneficii, nam ita appellatur, tenetur absque alia noua citatione comparere coram iudice ad quem appellatur: & si non compareat, in eum quemadmodum in contumacem statui potest, *Phil. Fran. in d. c. bone. Maran. Spec. 76. par. c. de appell. num. 268. tex. & gl. in c. 1. de elect. in 6.* ¶ In aliis tamen causis quam beneficiorum ecclesiasticorum, citatio exigitur in hac. *Pan. ad c. cum sit Romana, col. pe. de appell.* Fit autem prouocatio haec, non tantum ab illis, quae geruntur per iudicem exequendo vel statuendo extra iudicium, & contra alias partes quam litigantes: sed etiam ab illis, quae aliquis alius contra nos sine iudicio agit, *gl. in l. qui restituere, de rei vind. Phil. Fran. in rubr. de appellat.* Sunt vero plura in hac appellatione acta extrajudicialium, quae differentiam constituunt cum iudiciali, quae videtur apud Dec. in c. *bone. de appell. Pan. in c. cum sit Romana, & c. bone. eo. c. dilecto, de except. cum L. & A. de re iud. Philip. Fran. & interpretis, in d. c. bone memoris, de appell.* Solent interdum curia, ad quas prouocatio fit, mutare appellationem in intercessionem, quod dicitur *conuersus l' appel en opposition*, vt appellans iure exceptionis vel oppo-

sitionis audiat. Veruntamen Carolus 7. in hac quaestione statuit, sua const. art. 2. ne hoc sine causa fieret, & si cum causa factum fuerit, ne, nisi cum ratione & delectu, curie retineant litem illam in oppositionem conuersam, sed reiciant ad proprios iudices. ¶ Num autem extrajudicialis appellatio suspendat actum, & de eius effectu, vide Bar. in l. *si res, de appell. recip. P. in l. 1. §. solent*, quando appell. fit. Notat autem Imbert. lib. 2. *Inst. forens.* appellationis formam Principis rescripto, in formam intercessionis saepe commutari, neq; ideo vlla ex parte appellantis causam fieri deteriorem, nisi quod iustus sumibus in eam rem aduersario factis damnatur. Nam quod per appellationem consecutus erat appellans, id ei praestat intercessio. Et iudici, apud quem appellatio tractanda est, Princeps mandat per literas cancellariae vt nullam appellationis rationem ducens, causas audiat in intercessionis, de hisque ius reddat. Quin vbi a iudice cui sententiae executionem suprema curia delegauit appellatum est, ibi etiam licet appellationem in intercessionem conuertere, aut eam, quod frequentius est, in irritam deuocare: scilicet si a leuiori praedicti interlocutione oriatur appellatio. Verum curia suprema in eam rem concessum rescriptum a cancellaria destinari debet, non illi iudici quo prouocatum est. ¶ Observandum enim est regulariter, b. exsecutore simplici & mero appellari non posse, l. *ab exsecutore, de appell. P.* Quare si quid sit perperam vel male exsequi videatur, obicienda illi intercessio seu oppositio. *l. a Diuo Pio. §. si super rebus, de re iud. P.* Quod si contenta intercessione, non supersedeat ab executione, rectissime ab eo prouocatur, atq; huiusmodi appellationes si apte naturae intercessionem commutatur, vt ita pronuntiatum in iudicibus conuentibus, *Plataniensibus*, 3. Octob. 1531. refert Imbertus. Satis enim visum est, permittere appellationem, quam cum iure civili permittere concessam in iure grauato contra apparitorem defensionem, per quam eam impune permittebat, l. *prohibetum*, & l. *defensionis, de iure ff. lib. 10. C. Ad arma* enim permittenda non est per iudicem eos peruenire, quos iurisdictione potest componere, l. *quosissimum, de vsu fru. P.* ¶ Iudicialis appellatio dicitur illa, quae de rebus in iudicium iam deductis in quacunq; iudicii parte fit. Hanc triplicem videtur consistere *Mauerius, tit. de appell. nu. 32. §. item animaduertendum quod triplex, & c.* Scilicet eam quae fit a falso iudicato, quae a grauius, & quae a iuris denegatione. Sed ista diuisio potius ad materiam & causas, de quibus potest appellari, quam ad aliam substantialem distinctionem pertinet. ¶ Appellari porro generaliter tam in maioribus, quam in minoribus negotiis potest, l. *in maioribus, C. de appell. l. 3. C. de pen. in d. qui male iud. nisi specialiter prohibitum sit* sicuti iure ciuili non potest a sententia interlocutoria, l. *ante sententia tempus quor. appell. non recip. C. l. aperissimi, C. de iud. l. 2. de co. p. se. aud. C. neque ante litem contestatam, l. si de sen. & interloc. am. iud. C. Dilputat hae Lanfrancus ad c. *quoniam contra, ad verb. appellaciones, num. 114. de prob.* Exceptis tribus casibus, primus, si grauius in quod in fertur interlocutoria, non possit reparari definitiua, l. *2. de appell. recip. ¶* Secundo, si interlocutoria vim habet definitiuae, l. *intra utile, de minor. P. Tertio, si speretur sequi alia definitiua, l. *ait Prator, eo.* Iure canonico, ab omni grauius & ab omni sententia appellare licet, c. *vt debitus honor, c. ex parte, c. cum sit Romana, de appell. tot. 2. q. 6. a grauius videlicet praesenti, non a futuro: nisi pro eminenti periculo, & maxime in actu momentaneo, Masuer, tit. de appell. §. incip. Item si appellans, post Bar. in l. eius qui, de appell. recip. facit Cle. appellanti, & ibi interp. de appell. vel pro commutato, d. *Cle. appellanti.* ¶ In Gallia tamen prouocationes a prehensionibus vel vadimonibus, vt dicitur *d' aduonement, personnel, ou prinse de corps*, non admittuntur, sed non obstant appellatione, demandantur executioni auctoritate iudicis, qui iure iurisdictionis homines decreuit, vt cautum consti. Car. 7. art. 14. Caroli 8. art. 91. Franc. 1. *Sur la reformation de la iustice de Normandie*, art. 4. Ordinatione curie supremae Parisiorum, *Sur les conges & de faux*, art. 5. Et hoc iuri conforme docet Guid. Pap. *decisi. 235. per Leos §. super his, de appell. C.* neque enim recipitur prouocatio a simplicibus iudicibus praeparatorius: quamuis secundum ius pontificum, liceat etiam appellare a citatione, c. *pratorica, de dilat. Bal. in l. 2. de episc. aud. §. cui etiam ius ciuile obstitit: cum vocatus non debeat contemnere iurisdictionem vocantis, l. si quis ex aliena, de iudic. P. l. ex quacunq; si quis in ius voc. non ior. P. c. veniens, de accus. Et ita non licet prouocare ab adiornamento, placuisse Senatui Parisiensi in causa cuiusdam *Bouton*, tradit Ioan. Gallus, in quaest. 137. Si tamen quis sic incareeratus in odium appellationis, recte per delegatum seu commissarium debet liberari, si male****

si in carceratus: vel si iuste in carceratus fuerit, debet adduci ad iudicem, ad quem prouocatum est, vt notat Masier. d. tit. de appell. §. 4. 3. item si ille qui est in carceratus.

14 ¶ Sequitur autem in Gallia in aliis ius pontificium, vt a qua- cuiusq; sententia liceat appellare, in eo & a nulla opus sit appellare, vt si non appelletur, firma sit, in quo ius ciuile abrogatur, quo sen- tentia nulla ipso iure sine appellatione rescindebatur. *Qua- pro. no est nec. l. ea qua, C. quo. Et quan. ind. Et ita index appellationis cogit et de nullitate sententiae opposita, sicuti tradit Guid.*

15 ¶ Pap. dec. 436. nu. 5. ¶ Idem aut Guido Pap. dec. 75. scribit Ludovicu Delyb. qua. Vienonensem statuisse, anno 1449. ne liceret ab interlocutoris appellare ciuilibus negotiis: nisi in casibus a iure ciuili permissis, quae in definitiua reparari non possunt, & ideo iura canonica non seruari in appellationibus interlocutoriis. Casus autem esse, in quibus ab interlocutoria appellatur, si quaestio- nem vel torturam de aliquo statuatur iudex, l. 2. §. quo. appell. recip. C. si fideiussores dicat idoneos, & non fiat, arbitro. quis. iat. §. cog. l. si copia actorum negetur, l. 2. et l. i. pendens. C. si legitima excusa- tionem tutoris non admittit, l. 2. §. si. l. si quis tutor, quan. appell. si. si ubi solui minori pecuniam sine tutore, & c. l. ita preior, §. per- mittitur, de minor. P. vt apud Papaeum videbis. Ex constit. Franc. I. Sicut l. abbreviation des proces, art. 4. Et constit. Sicut la reformation de la iustice de Normandie, artic. 3. appellatio ab interlocutoria sen- tentia, quae reparari potest in definitiua, non prohibet, quominus iudex, a quo prouocatum est, possit in principali negotio proce- dere: nec eam notionem suspendit, quaequam in prohibito ei fiat per literas cancellariae, aut per codicillos, ne lite pendente, excepta causa sententiae, quae lata est contra allegatam incompotentiam iudicis, vel si prouocatum sit a reculatione non admittit: nam prouocatio ea suspendit officium iudicis, ex const. Lud. 12. 1499. art. 82. Et Franc. I. Sicut la reformation de la iustice de Normandie, art. 4. Nihil tamen prohibet, quin reiectis reculationibus contra iudicem, de lite in eadem sede iudicij, cognosci possit, non obstante appellatione, per alium quam iudicem recusatam, per constitut. Franc. t. an. 1. §. 9. art. 11. Rebuff. in 163. priuilegio Scholasticorum, singulari iure Scholasticum posse appellare a qualibet interlocutoria tradit. Legitur tamen in styl. parlamenti, tit. Quorum ap- pellationes non recipiuntur, quae diximus de non admittenda appella- tione, in Gallia locum habere, in locis, quae iure scripto vtuntur: sed non in patria consuetudinaria, in qua ab omni grauiamine cuiusque sententiae licet appellare: & seruatur ius canonicum, c. super eo, 2. c. vt debuit, de appell. vide glo. in c. sum. quorum, 2. q. 6. §. l. 2. ex. in c. cum ad sedem, de rest. spol. Seruari tamen video, quod scribit Gui. Pap. dec. 74. vt si appelletur in ciuilibus ab interlocu- toria, iudex a quo prouocatum est, possit procedere in causa, donec fuerit ei inhibitu ne procedat, per iudicem ad quem appella- tum est, aut per literas cancellariae, quamuis in definitiua appella- tione interiecta, quiescat officium iudicis.

16 ¶ Appellatur & in Gallia a denegatione iuris, si interpellatus iudex sententiam dicere differat: idque ex generali Galliae con- suetudine receptum tradit stylus parlamenti, in 1. part. tit. quorum appellationes non recipi vbi denegatio illa dicitur de f. et iuris. Ea- que negatio colligitur dupliciter, vel per expressam iudicis de- clarationem, si dicat se nolle ius dicere: & si iudex taceat, nec tamen ius reddat, quo saluti rina interpellatione debet iudex de negligē- tia argui, in vna quaque petendo vt ius dicat, Spec. in 11. de appell. §. quater, vers. siatem quod faciat, gl. in Cle. si. de appell. in verb. repul- sione. Imola in c. dilectis, eod. Pan. in c. 1. de suppl. neg. prela. in c. cum in votis, de elect. vnde in ar. c. licet, 10. c. ex in ore, 11. de for. compet. c. administratores, 23. q. 5. Et in illis notat. Et ita potest negligentia iudicis appellari, quae illis interpellationibus conuincitur, Ioan. And. Et Panor. in c. dilecto, de appell. Hostien. in c. interposita, eod. gl. in Cle. quamuis, eod. Nic. Melin. §. appellatio, vers. appellari potest a iudice reciente.

17 ¶ Possit & appellare quis a longiori detentione carcerum, Guido Pap. dec. 236. Verum iudex ad quem prouocatur, non continuo soluit eum a carcere, sed vestigia primi iudicis sequendo, a- cta eius inquit, quia in eius locum succedit, vt suppleat negli- gentiam, l. pen. iud. sol. P. Gui. Pap. dec. 237.

18 ¶ In summa, de omnibus rebus, & grauiaminibus, & sententis potest fieri prouocatio. Neque eo superbia debet peruenire iudex a quo prouocatur, vt postquam appellatum est legitime in sen- tentia definitiua, vel in aliis inhibitis est a superiori, cognoscere vel in negotio quippiam teatate & amoliri, audeat, alioquin iure ciuili puniendus poena triginta librarum auri, l. quoniam iudica,

Et iudicib. limmunitas de appell. C. l. vt roxatrop. eod. tit. P. iure ve- ro pontificio, & Gallico, arbitrio superioris punitur, ca. priore, de appell. Expertus & olim est apud Romanos Capito, quantum de- ferendum sit appellationibus: is namque, cum reus ab eo ius dice- re ad Caesarem prouocasset, statim in sellam altiorem con- scendit, atq; ita dixerat, age nunc causam apud Caesarem, eum- que causa rursus cognita damnauerat: sed eius superbia & info- lencia poenas apud Galbam Imperatorem luit, Xiphil. ex Dion. in Galba. Facit c. vt debitus honor, de appellat. l. potioris, de offic. diuers. iudic. C. Et contra huiusmodi iudices adiri potest Princeps, vt ait Constant. Harmenop. lib. 1. tit. 21. In omnibus itaque & ab omni- bus, facultas appellandi permissa censetur, nisi specialiter inueni- atur prohibita, gl. in l. qui restitueret, in verb. restituitur, de res. vin- dic. P. l. in maiorib. Et ibi Barr. C. de appell. Specul. tit. de appell. in §. in quibus. Legeque Julia de vi publica, qui afficit iniuria appellan- tes: bonis u. n. infamia sisco delatis afficitur, l. lege Julia, ad leg. Jul. de vi pub. P. Speculator autem ponit 37. calus, in quibus cenetur prohibita appellatio, Specular. in dicto §. in quibus, titul. de appell.

¶ Est & in rescripto interdu clausula, qua datur iudicandi potestas, appellatione remota: quae appellacionem remouet, sed tamen non omnem, sed friuolam tantum, quae non est in iure scri- pta, c. pastoralis, cum ibi not. de appell. gl. in c. vt debitus honor, eod. tit. Et c. pastoralis, de off. deleg. vide glo. in l. §. in a quib. appell. non lic. P. Sic etiam quoque rescriptum est, vt dum a Principe notio negotij alicui mandatur omni exceptione remota, intelligatur locutus tantu Princeps de friuola & aperte perpetrata obiecta, non de aliis, c. ex parte, in 2. cum ibi not. de off. dele. Barr. in l. 1. quod vtant clam. P.

¶ Et manifeste iniqua appellatio non debet admitti, c. ex istis, de sponsa. c. cum speciali, §. porro, de appell. c. cum sit Romana, §. in eo. tit. Cum appellatio sit remedium & praesidium innocentiae, non fomentum malitiae & fugae litigantium, d. ca. cum speciali, §. porro, Et l. de appell. P. Nisi forsan in notoriis, adhuc quoddam dubium sit, quod probari per appellacionem in sui fauorem & contra sententiam possit, illaque causa appellacioni inferatur: nam tunc appellatio admittenda, in qua possit non probatum probare, & non deductum in sententia & ante iudicem a quo appellat, deducere coram eo, ad quem prouocet, ca. ex transmissa, qui filii sim leg. l. obseruare, quo appell. non rec. C. vide hac de re Phil. Franc. in d. c. cum speciali, §. porro, Et in §. consuluit, de appell. l. ad Roman. conf. 324. Vt ecce si confessus crimine damnatus reuocet suam confes- sionem, auditur appellans, c. Romana, §. si autem, de appella. in 6. Et ibi Io. And. in gl. l. §. in iussu de appell. P. Barto. Et alii in l. 2. quo appell. non rec. hoc disputat & concludit decis. Cap. Tholof. 176. Et ibi Steph. Aufrer. fuisse.

¶ Non admittuntur iure ciuili in grauioribus criminibus ap- pellationes reorum, veluti raptus, l. i. de rap. virg. C. & falsc mone- re, l. 1. C. de fals. mon. & similibus, l. 2. quor. appell. non recip. C. etiam si in aliis vltimo supplicio dignis admittatur appellatio & reorum, & aliorum prouocantium pro illis, l. additos, de episc. aud. C. l. ad- ditos, de appell. C. l. non tantum, eod. P. quod in Gallia receptum in omnibus quoque grauioribus: exceptis quibusdam quae pertinent ad notionem eorum, a quibus omnis submotae est via prouocatio- nis, vt si a larruncatore secundu legitima lux iurisdictionis cal- culum, erro, larro, viarum obfessor, populatos agrorum, militiae defertor, & similes damnati sunt.

¶ Sic enim placuit Principi. Vt quoque in ciuilibus negotiis praecisa est via appellacionis a Praesidialibus, si intra fines pecuniae postrema iurisdictione comprehense iudicatura sit: vt ex edicto creatio- nis eius iurisdictionis, & quotidiana praxi certissimu est. Non auditur contumax damnatus appellans, si legitime vocatus, & eo absente & contumace, negotiis eius fuerit summariu dis- cussio in sententia iudicis, l. ex consensu, 23. §. de appell. P. l. 4. de app. recip. P. l. 1. quo appell. non rec. C. l. propterandum, §. cum eromodicum, de iud. C. Item deneganda est appellatio, dum exigitur ratio func- tionis publici aut priuati calculi, l. 4. quo app. non rec. C. quod vo- cant reddition de comper. Si statuatur a peritio testamenti, l. p. C. 89. Si velit quis tertio appellare, cum antea bis appellauerit, in. ne lic. in vna eademq; causa ter prouo. C. §. praebeunt, const. 82. de iud. Et §. de praeterea, Nouel. 126. c. in aut. §. post sententiam, Et c. si quis, 2. q. 6. c. sua nobis, Et c. dilecto, de app. Si pacti fuerint litigantes, ne liceret a sententia prouocare, l. si. §. de temp. Et repar. app. C. vel si quis ap- pellare vult, cum professus ante sit se non appellaturum, l. 1. §. si quis ante sententiam, a qui. app. l. p. Non ab arbitris, vt diximus in arbitris superiore libro. Item si res dilatione non recipiat, non permittitur et appellatio: veluti vt dictum, si agatur de aperiōne

testamenti, vel de distribuendo frumeto, de herede in possessionem inducendo, si de decernendo aliquid ex edicto perpetuo, si de vendendo pignore, ut scribit Paulus in l. si de appel. recip. P. cum simil. ibi per gl. nota. Item non appellatur, si iudex interlocutus sit se consulitur Principem, l. i. §. hinc consequenter, de appel. P.

23 ¶ Sunt & casus in iure ciuili, in quibus appellatio non est necessaria, & ea reuocatur: verum tamen sententia non officit & nulla est, vel rescinditur sine appellatione: puta, quia sententia fiat de iam ab eodem iudicato, l. i. que sen. sine ap. rescin. P. l. i. quan. prouoc. non est nec. C. l. post sententiam, de sen. & in verbo. P. l. si causa cognita, C. de transact. Si calculi in ea error interuenierit, d. l. i. que sen. sine appel. resc. l. 2. C. de iure iur. l. 2. C. de re iud. Si contra sacras constitutiones iudicatum, d. l. i. que sen. & c. l. si expressim, de appel. P. l. 2. & l. cetera, §. quan. prouoc. non est nec. C. Si contra absentem non contumacem, d. l. i. §. item cum ex edicto, que sen. & c. Si damnatur is, qui sententia tempore in rebus humanis non est, l. 2. que sen. sine ap. resc. l. in summa, §. si de re iudic. P. l. de qua re. §. cum absentem, de iud. P. Si impossibile præcipiatur in sententia, l. fin. que sen. & c. l. si cum dies, §. ansep. & pen. de arb. P. l. duo, de re iud. P. Si pluribus iudicibus datus vel delegatus, vnus tantum, non omnes pronuntiet, l. cum magistratus, §. quan. prouoc. non est nec. C. vel si iudex delegatus extra diem sibi constituta potestatis iudicet, in l. cum non o. de, quan. prouoc. non est nec. C. l. si ut proponis, §. quom. & quan. iur. C. Si per sordes venalis lata sit sententia, l. venales, §. C. quan. prouoc. non est nec. l. §. filiusfamil. de iud. P. Si statuatur contra minorem, ut de iurisdictionum ac cipiat parte non consentiente, l. si pater tuus, §. C. quan. prouoc. non est nec. Si contra immunitatem veteranus vocatur ad munera, l. veteranus, §. eo. d. Et sic de similibus, in quibus tamen in Gallia opus est appellatione, ut monuimus.

24 ¶ Præterea, appellatio reuocatur facta ab iis iudicibus, a quibus prouocari non potest, quare non auditur appellas a Principe, vel a Senatu, l. a qui. appel. non est nec. P. l. nec causas, §. de appel. a præfecto prætorio, l. 4. de sent. præf. præf. C. l. a Proconsulibus, C. de appel. cum simil. l. i. de off. præf. præf. P. quanquam a delegato Principis ad Principem, l. eos etiam, §. 16. C. de appel. & consulta. & a Proconsulibus & Prætoribus, l. si apud vtrumq., §. 17. & l. a Proconsulibus, §. 19. C. eod. ad Præfectum appellatur, & a legato Proconsulis, & delegatis aliis, ut in l. pen. & si quis & a quo appel. P. Lex erat apud Cic. 3. de legib. malitia, Ab eo qui imperabit, prouocatio ne esto, quodq. is qui bellum gerit, imperat ius ratumq. esto. Erant & apud Athenienses, iudices d. i. §. 7. octoginta capitalium causarum, quinqueagenariis maiores, singulari opinione prohibitis, dicti Epheta, quod ab illis non esset prouocatio nisi dicentes vel in Palladio, vel in Prytanæo, vel Delphinio, vel in Phreato, Suidas in ver. §. 4. r. A iudice ex consensu litigantium sine compromisso, appellari potest, l. ex consensu, §. 24. de appel. P. l. si C. de iud. at a compromissario, ut diximus in arbitris, non licet, & docet l. 1. C. de arb. l. arbitri, qui satisd. cog. P. In Gallia quoq. docuimus ex conf. Regiis, ab arbitro prouocari aliquando posse, sed prouocationem non audiri, nisi perfecte antea executioni demandata fuerit sententia eius, & poena soluta adiecta compromisso sine spe repetendi. Non prouocatur etiam a condemnatione personarum, quas puniri statim Reipubl. interest, ut sunt insignes latrones, seditionum concitatores, duces factionum, l. constitutiones, §. 16. de appel. P. l. 2. C. eo. Et in Gallia id feruatur, ne a latrunculo appellatio permittatur. Robertus Maranta docebit reliquos casus, in quibus non appellatur, qui in Speculo suo parte 6. tit. de appel. a nu. 267. vsque ad 357. colligit quadraginta sex casus per limitationes. Forma appellandi duplex est, eius que voce fit, & que in scriptis.

25 ¶ In ea que voce fit, satis est, si dicat quis simpliciter, appello, & apud acta appellauerit, l. 2. de sententia, §. si de appel. P. l. litigatoribus, §. 14. C. eo. it. & ibi gl. Hoc dicunt appellari illico, iudice sedente, & pronuntiatione facta. Nam sequente die oportet in scriptis appellare. Eius autem appellationis, que scripto fit, forma est, ut libellus habeat scriptum, a quo datus sit qui appellat, aduersus quem, & a qua sententia, l. i. §. fin. de appellat. P. explicat. l. 3. eo. P. c. cordis, eod.

26 ¶ Debet tamen ab actu iudicis describi vtraque appellatio, in e. quoniam contra, de probat. ne appellandi variare liceat, arg. c. siluerrimum, §. 1. q. 7. & sciatur, num intra terminum a iure vela iudice concessum, prouocatio interposita fuerit: aut num eadem sit profectus appellans tempore suo. Nam si hæc suo tempore non fiant, sententia firmatur, c. personis, §. de appel.

27 ¶ Appellari olim necessarium erat intra biduum, in propria forma: in aliena vero, intra triduum, computandum a tempore

sententia lata, l. i. §. biduum, & §. in propria, quan. appella. fit, P. l. eos qui, §. fin. de appel. C. Nouella const. Justin. 23. §. & sancimus omnes, l. qui suspellum, §. 20. de appel. P. si in præsentem pronuntiatum nam si in abientem, computatur a tempore scientia, l. i. & fin. quan. appel. fit. Propriam rem dicimus, ex qua commodum aut incommodum ad nos pertinet: alienam, quando ad alium, d. l. i. §. in propria, & l. 2. & l. qui suspellum, §. fin. de appell. Hodie vero ex iure Nouellarum, cuiuslibet tribuitur spatium appellandi decem dierum, a sententia prolatione & scientia numerandum, Auth. hodie, eo. C. §. 1. eo. de appel. in Auth. const. Nouel. 23. Ex generali tamen consuetudine Galliarum, post sententiam aut interlocutionem prolatam, statim appellandum est: alioquin nunquam admittitur appellatio postea, ex conf. Carol. 7. art. 18. Quare Princeps in sua cancellaria, adiri debet, & gratiam & restitutionem nominatim ea de re facere, per clauulam quam vocant, de reles de n' auoir appelle illico.

¶ Ex his etiam alia prouocationis obseruantur tempora petentium apostolorum, in eoandem prosecutionis appellationis, vel exsequende incoactam. Apostoli dicuntur libelli dimissorii, id enim verbo *dimissorii*, unde & *ambrosio* significatur. Per eos enim testatur iudex a quo prouocatum est, talem a sententia tali appellasse, l. dimissoria, §. 106. de ver. sig. l. i. de libel. dimiss. P. c. ut super. 4. de appel. in 6. Debet autem hoc, quos apud iudicem, ad que prouocat, edere debet, petere appellans, sæpe & sæpius ab eo iudice, a quo prouocat, & si non accipiat, id ipsum contestari, d. l. vn. de libel. dimiss. Sufficit autem, quod vnico actu sæpius petatur in vno & eodem libello, C. em. quamuis, de appel. C. vn. ut super. & c. ab eo, eo. ap. Greg. id que intra triginta dies, intra quos iudex tenetur illi dare, & statim prolatam sententia, omnia cautione, quæ olim petebatur ab appellatibus, de prosecutione appellatione, l. eos, §. 6. §. 4. postules, & l. iudicibus, §. 24. de appel. C. Innocen. in c. 1. eo. Et nisi in hoc tempore petatur, videtur renuntiatum appellationi, d. Clemen. quamuis, de appel. & c. ab eo, eod.

¶ Quod autem pertinet ad tempus, nihil interest inter apostolorum diuersitatem, qui ex causa & parte iudicis concedentis, quatuor accipiant appellationes, & v. a ex conuentione litigantium, de speciebus apostolorum, tit. de appell. §. sequitur, vers. apostoli, Alex. in c. ut deibus, de appel. Ita apostoli, quando admittit appellationem iudex, dicuntur admissorii, l. vn. de libel. dimiss. P. & l. dimissoria, de verb. signif. si ob reuerentiam superioris maxime fiant reuerentiales, l. eos, §. superius, de appell. C. qui aliquando dantur in forma, de qua Rotæ dec. 644. in antiq. dic. quod de appellationibus & apostolis, Cassad. dec. 7. nu. 5. Quod si iudex frivolum arbitretur appellationem, nec de ferendum ei putet, dicuntur reuocatoriæ: quia nec iudex debet ei appellationi deferre, quæ reuocatur, c. cum appellationibus, de appel. in 6. vide Rotam dec. 723. in antiq. de reuocatoriis, in l. quoniam nonnulli, §. 18. C. de appel. Si quando vero iudice absente, coram notario vel alia egregia persona appelleretur, literæ illius appellationis reuocatoriæ apostoli dicuntur, Cassad. dec. 8. nu. 7. Interdum etiam aduersarius seu appellatus consentit appellationi, & ex eius consensu appellatio deferretur ad superiores, consentiente vel reuocante iudice, nihil enim refert: & tunc conuentionales apostoli dicuntur, per quos non tam per appellationem, quam ius deusultu negotium tractatur apud superiorem, c. 1. de for. comp. in 6. Rotæ dec. 539. insip. A gramme, de app. in antiq.

¶ In Gallia videntur esse ita apostolorum petitiones inutiles, cum demouatur verbo appellatione facta, statim ad superiorem appellationes, si fiant intra triginta dies, vide Guid. Pap. dec. 30. Et tantum femel coram iudice a quo: comparere debere appellan-tem, de eisdem habes apud Guid. Pap. q. 25. Statuit Henr. 2. conf. public. an. 1551. Paris 6. April. Sur l'amplication de l'edict de la creation, & c. des seiges presidiaux. appellationem in casu edicti prædialium releuari debere intra sex hebdomadas a tempore interpositæ appellationis: interponi vero intra octo dies, post significationem legitimam sententia, quod tempus fatale constituitur appellandi, statuendo releuationem appellationis fieri debere apud actuarium appellatum curia prædialis: & anticipationes quoq. appellatorum. Alibi releuatio appellationis debet fieri intra tres menses, post quos appellatio delicta dicitur, & iudici licitum est mandare sententiam executioni, ex constitut. Caroli 8. art. 59. Quod si post trimestre tempus, quis iustam causam impedimenti præterdat, propter quam non potuit literas seu codicillos appellationis intra illud tempus, post interiectam appellationem, obtinere vel leuare, recurret ad officinam æquitatis seu cancellariam,

nam, per cuius codicillos seu literas appellationis, restituetur in integritate, iuxta l. praesentia, s. c. de appell. nihilominus tamen remanente sententiae executione, ex constitutione eiusdem Caroli 8. art. 60. Voluit & Franc. 1. in const. anni 1339 art. 17. non tenent appellantes petere apostolicos, etiam in patria iuris scripti. Pote est & proponi vis pro iusto impedimento, quod p. h. h. ut appellare, l. 2. de iis qui propter met. iudic. non appell. l. 7. C. iud. 67. Et quamvis prorogatio interdum termini a iudice fieri p. s. i. tamen deserta sententia, peremptoria appellatione, solius Principis est spiritum vitae et reddere. Pa. is de Puteo in tract. de iudic. in verb. sententia, §. rest. ut. unum aliud, Boerius de off. 248. & ad §. 23. de consensibus, in consens. B. iur. Guido Pap. cons. 38.

¶ Post interpositam & releuatam, vt dicunt, appellationem, ea est prosequenda intra tempus etiam constitutum a lege vel iudice: alioquin fit deserta appellatio, l. negotiorum, 24. §. fin. de appell. P. A. lege, ia quibusdam negotiis dantur duo menses, vt si a nominatione ad munera appelleretur, ut in l. c. de temp. appell. in quibusdam plures, habita ratione appellationis, l. 2. C. eod. vel iocorum, l. cum antiquioribus, §. eod. in aliis datur annus, & ex causa biennium, non amplius, l. 2. & Aurb. si qui appell. C. de tem. appell. cum sit Romana, de appell. quae tempora sunt fatalia, id est, factum seu interitum inferant appellationibus, vt negotium sit in eo statu in quo esset, si nulla prouocatio interuenisset: nisi forsitan steterit per iudicem ad quae p. prouocatum est, quomodo decidatur: quia tunc non labuntur tempora fatalia, Aurb. si appellatio secuta C. eo §. hoc quoque, vt spon. larg. in aurb. vel si aliud legitimum impediat, c. extratione, §. de appellat. vt si de causa appellatiois compromissum sit, Aurb. si tamen de tem. appell. in Aurb. contra maiores, de inoff. testa. C. si tamen in amicabiles compositores sine compromisso relatio facta erit, curteot temporis, Aurb. cons. 284. M. illius, in rep. in ver. appellatio, & ver. terminus prosequendi, vel si appellans sit infirmus, aliunde impedimentum contigerit, de quo per testes fides fiat: vel si testes non habeat, iuramento praestito, Rota tit. de appell. de off. 155. alius 155. in c. Si certis terminis in fi. vltima addit. Permittit & lex iudici praefigere diem fatalem appellati, iuxta quam prosequatur tantum, non autem vt finiat apud superiorem, appellationem, c. ex insinuatione, & c. ad hoc, in 4. de appell. §. c. cum causa, de re iud. cum ibi nota. Et ita seruati in curia Romana tradit Rota de off. 485. in no. fin. l. ap. de appell. Aurb. cons. 284. M. illius, in rep. in ver. appellatio, & c. ad hoc, in 4. de appell. Verum tamen hoc explicat Octouianus Westrius, obtinere ita demum, si iudex deserat appellationi, & eodem co. extu terminum praefigat, & si tempus sufficienter & idoneum praefixum sit: quod ex decisionibus Rotae firmat, lib. 7. introduct. in aula Romanae, c. fi. Tractatur haec in c. cum sit Romana, & c. sepe, & ibi per interp. de appellat. & in l. praes. §. 1. & ibi gl. & Bart. C. de appellat. vbi tamen Barto. communiter relectur tenentia, vide eundem in l. de libell. dimiss. P. Buttigarium, in c. ex insinuatione, de appellat. Panorm. & Praep. in c. personas, eod. tit. Intelligit autem Bald. ad d. c. l. praes. & Buttig. in c. d. c. ex insinuatione, deserta esse appellationem post diem constitutam a iudice a quo, si ei fides non fiat, quae de appellans praesentauerit pro prosequenda appellatione apud iudicem superiorem, quod pertinet ad effectum faciendae executionis sententiae: noua tamen, vt ideo de ipsa appellatione et g. t. c. non possit, cura tamen de causa, tempora a lege fatalia praescripta ad prosequendam appellationem, poterunt per factam & consensum litigantium ad longiora tempora prorogari, gl. in l. propevandum, circa princ. de iudic. C. Bar. in Aurb. si tamen, C. de temp. appell. licet possint per eorum pactu expressum, vel compromissum suspendi, Phil. Franc. in c. ex ratione, colum. 14. & l. 1. de appellationibus.

¶ Et ita tria tempora iam probauimus, fatalia, appellandi, introduceri de appellationem, & prosequendi, quae alio tempore iunguntur finide appellationis Nam si introducta & cepta appellationis prosecutione, ab sit prouocans, vel d. ffugiat, iudiciu pronuntiat contra etiam, iuxta l. fin. illud de tempor. appellat. & l. properandum, de iudic. C. & contumacia probata iudicatur. Et si prouocatione cepta moriatur prouocans, in causis quae non extinguuntur morte rei, heres eius tenetur vel prosequi, vel stare sententiae, l. si pend. appell. mors interuen. lib. 7. C. iud. 66. l. in eo. ut. P. Concesso tamen ei longiore tempore, iuxta l. si pend. appellat. mors interuen. C.

¶ Accedit & forma substantiali, vt appellatio fiat ad superiorem iudicem eumque proximum, no ad maiorem, vel omisso medio ad inferiorum, vel ad parem, alioquin non valet appellatio, &

fit remissio cum damno expensarum temere appellantis, ad proximum superiorem, l. 2. §. si. & l. praecipimus, & l. Imperatores, de appell. P. l. addictos, C. eo. c. metropolitanum, 2. q. 6. §. fin. de appell. in Aurb. in Gall. a const. regis, §. 1. de finol. appell. in concor.

¶ Veram hic obseruatum velim, proximum superiorem dici, 34 interdum maiorem omisso medio alio iudice, quando vel ratione negotii, vel priuilegii personae, prouocandum est ad maiorem omisso medio. Hicque arbitretur leges considerandas cuiusque regni, & consuetudines probatas, & gradus iurisd. et omis. Sicque consilii unionib. regis Gall. cautum est, in consil. Fran. 1. Sur la declaration de l' article 163 de l' ordonnance de l' ann. 1539. Et alia des Iuges presidiaux. 1537. art. 2. vide de aliis iudicibus, qui immediate ad curiam supremam referuntur licet consil. Car. 7. art. 15. appellationes criminalium negotiorum, ad curiam supremam faciendas immediate ad iudicibus inferioribus, & eorum tenentis, in quibus iudicatum sit, de quaestione seu tortura, de afflictione corporis seu poena corporali, fustigatione, mutilatione membrorum morte ciuili, relegatione perpetua seu baunitione, additione ad onera publica, multa seu emenda honoraria erga iustitiam, & a denegatione iuris in aliis, non concessa venia omitteri medum iudicem, §. Sed & placuit distingui iurisd. ditiones ex natura negotiorum, vt si agatur de prouocatione a licitationibus vel subhastationibus eratorum sileo, ea fiat ad curiam oblationalem Lutetianam, quam vocant Cour des aides, in consil. Henr. 2. sur les finances, an. 1557. 22. mens. Decemb. artic. 33. Ad quam etiam deuoluta voluit Princeps appellationes ex causa Salis, vel ad curiam Parliamentorum Burdegaliae, Delphinatibus, Prouinciae, Consilii Britanniae, ord. Fran. 1. sur le fait de la gabelle, art. 3. 2. 36. Litium quoque de leproliis prouocatio, immediate ad Parlamentum fit, in consil. Franc. 1. an. 1543. Prouocatio satellitum nemorum, quem vocant, Sergent au verger, fit ad magistratos proprios aquarum aut nemorum, Fran. 1. consil. sur les canes & surest. art. 86. Et si prouocetur a magistris aquarum aut nemorum, ad mentiam marmoream Lutetianam deferatur, vt vltimo iudicio iudici decidatur, d. consil. Fran. 1. an. 1555. Qui prouocant a seruatores priuilegiorum Regiorum, a Praefectis Castellanis, & ab aliis auctorum executionibus, appellant ad curiam eius Parliamenti, consil. Fran. 1. de iuges presidiaux, & autres, artic. 20. Sic monetales iudices inferiores, ad superiores generales, ex constitutione Francisci 1. Sur le fait de monnoyes, anni 1540. Sunt & alii casus, in quibus omisso medio appellatio fit ad maiorem: de quibus vide Hostiensium in summa tit. de appellation. §. a quo gl. Felinum & alios, in cap. super quaestionum §. porro de offic. deleg. Philippum Francum, in ca. Romanae, §. ab archidiaconis, eodem tit. 6. lafonem in l. qui Roma, §. Seia, de verborum obligation. Socium in tract. Eslettianum, reg. 2. Rebb. ff. ad constitutiones regias, tit. Dus sententis exsecutionis. Et prout olim omisso medio ad summum Pontificem appellari, c. ad Romanam, c. quoties, 2. quast. 5. c. l. duabus, de appell. gl. & interp. in c. si duobus, eod. tit. in 6. Et hodie etiam permissum est Scholasticis vere studentibus, omisso medio prouocare, vel ad Regem, seu Imperatorem, seu ad curiam eorum supremam, Bald. Bari. Sa. 7. ad Aurb. habuit, ne si pro pat. de off. Capell. Tholof 169. Boer. ad §. 1. de iurisd. omnium iudic. in consuetud. B. iur. Felinum, super quaestionum §. porro de offic. deleg. Similes plures casus sunt, qui tamen priuilegiati & praeter communem iuris regulam, qua prouocatio vt excutitur diligenti ad examen iudicium proximorum, & postea maiorem reuocatur. Fit tamen a delegato ad delegantem, vel eius successorem, ordinario iure appellatio, l. 1. 2. §. 3. quis & a quo appell. P. l. praecipimus, §. si. & l. si de appellat. §. illo, in fi. de iud. in Aurb. l. Imperatores, de appell. P. Cum appellatio interposita erat per Bythiniam, Paphlagoniam, Lydian, Hellepontum, Insulas etiam, ac Phrygiam salutarem, Eux. pan. ac Rhodopen, & Hemum montem, ad Praef. eum vt bis Constantinopolitanae pertinebat iudicium, l. cum appellatio, 23. de appell. vt & appellatio a Praetoribus, ff. sup. ad vtrumque, 17. C. eod. Quo tempore sub Domitiano dati ceperunt iudices a Serrato, ab eis si quid peccassent, ad eum prouocatio erat, Suet. in Domit. vt a datis a Consulibus, ad Conules, l. 1. §. 1. de appell. & a Magistratibus, in causis ciuium Romanorum, ad populum, Lianus in 1. dum de Florat. agit. ab Episcopo vel eius Officiali, ad Archiepiscopum: non ab Officiali ad Episcopum, quia vnum eorum est consistorium, ca. legitima, de appellation. ¶ Non appellatur reg-

lanter a iudice laico, ad ecclesiasticum: nec contra, ab eccl. iudice ad laicum, vt notat & pluribus probat Maluerius, tit. de appellation. Ioan. Gallus in areff. curiae Parliamenti, areff. 175. Receptum

tamen est in Gallia, ab Ecclesiasticis posse prouocari ad curias supremas Parliamentorum, tanquam ab abusu: quando derogant constitutionibus Regis. Concordatis, & Pragmatica sanctioni, aut decretis Sacerdotum Patrum, aut aduersus laicorum priuilegia quippiam statuunt. ¶ Et hoc iure vtiuntur. In Gallia etiam & iure, pro forma appellationum datum, vt in codicillis appellationis exprimitur grauiamen, vel grauiamina, ob quæ appellatur a sententia interlocutoria: extra quæ non audiatur coram iudice, ad quem appellat, *Mafuer. in tit. de appell. §. i. siem appellans, in praxi. Bar. in l. eius qui, de appell. rec. Pan. & Lupus in c. Romana, §. fin. aut, de appell. gl. & Lanfran. in c. quoniam cõtra. ad verb. interlocutiones, nu. 118. de prob. facit. ex. Cle. appellans, de appell.* Quo fit etiam, vt in causa appellationis huius iudicetur, an bene vel male appellatũ sit ex iudicem actis, coram iudice a quo factis, nec admittantur nouæ allegationes vel productiones, *d. Cle. appellans. In appellatione autem definitiua, sufficit dicere appello a definitiua, nullo expresso grauiamine: ideo in causa hac appellationis, nouæ allegationes & probationes adferri possunt, in l. per hanc, de rem. appell.*

37 ¶ Subinde appellatio debet fieri modeste, neque appellans debet iudici qui iudicauit conuiciari: alioquin potest ab eo plecti, *l. illud sciendum est, §. de appell. P. l. & in maioribus, C. eo. neq. etiam conuiciari debet iudex appellanti, in x. l. iudici, de iniur. P.*

38 ¶ Adiciunt & in codicillis appellationum, quis appellet, vt sciatur quis iuste appellauerit. Siquidem non omnes possunt prouocare, sed tantum illi quorum interest, *l. ab exsecutore, §. 4. §. alio condemnato, de appell. P.* Neque etiam a sententia inter alios dicta, nisi ex magna causa, appellare licet, videlicet si sua interest, *l. 2. §. si alius, de appell. recip. vel non, P. l. a sententia, §. de app. P.* Appellat qui libet pro reo morte damnato, etiam eo inuito, *l. non tantum, §. eo. l. addictus, C. de epil. aud. l. addictus, C. de app.* ¶ Si plures separatim fuerint condemnati, quamuis ex eadem causa, eis pluribus appellationibus opus est, facit *l. de diuer. rescrip. C. l. 1. C. fin. com. ead. cau.* Neque vnus appellatio, vel ex appellatione sententia, aliis proficit non appellatibus, nisi per omnia eadem causa sit, & eadem, communique sit defensio, vt disputat Vlp. in l. si qui separatis, leg. 10. cum suis §. de appell. P. Et Alexander Imp. in l. 1. §. 2. si vnus ex pluribus appell. l. 7. C. ius. 68. maxime si causa sit in diuina, vt proficit si diuina, minime, *d. l. 2. si vnus ex plur. appell. l. si communem, quem ad. seru. am. l. qui alienatus, de negot. gest. P.* ¶ Prouocat dominus pro seruo, *l. seru. 15. & l. Lucius Titius, 18. de appell. P.* pro domino, negotiorum gestor, *l. negotiorum gestor, 24. eod. P.* seruus non pro se, *d. l. seru. sed pro domino, l. si. eo.* Admittitur & appellatio facta ab vno ex vniuersitate pro se & suis adherentibus, vel adherere volentibus, quos tamen oportet vt quidam sentiunt, ad h. esse in adornamento seu vocatione ad causam appellationis, & per apparitorem nominari, *Mafuer. §. item & admittitur appellatio, §. 10. de appell. vide Bar. in l. scio questum, §. sed & adhuc, de appell. P.* cõmunior tamen est sententia, vt iusticiat adherere coram iudice, ad quem prouocatum est, vt adhuc h. habeat vim rati habitationis, *gl. in c. vt circa, de election. in 6. ad ver. adherentes, c. 1. eo. tit. c. conuersioni, de appell. gl. in c. constituitur inuonem, §. pene, in ver. nec app. l. inuonem, de elect. plene Bar. in l. non sicut, de appell. recip.* Appellat filius pro patre, dominus pro homine suo etiam si eo mandato: vt & Episcopus siue mandato speciei pro ciuitate sua, & pro subditis, vt docet Guido Pap. *decis. 203. c. dilectio, de appell.*

42 ¶ Receptum hic est, appellanti a Senarcho vel aliis curiis parit gradus Regiæ auctoritatis licere renuntiare appellationi intra octo dies, soluendo quinque solidos pro registro. In aliis autem iurisdictionibus dominorum curiis, emenda seu multa debetur a renuntiante, nisi ioteriecta appellatione illico, aut sedente pro tribus aliis iudice, reuocauerit appellationem, vt de his est testis *Mafuer. c. de appell. §. 4. item quod ille, & c.* Et in §. sequit, intimatum seu appellatum, dum appellatio ei significatur, posse renuntiare liti & causæ appellationis sine expensis, si dixerit coram apparitore, qui ei significat appellationem, quod non vale defendere, vt ipse loquitur, sententiam, vel id de quo appellatum, quod apparitor tenetur prescribere.

43 ¶ Appellationis finalis causa est, iniquitatem vel ignorantiam iudicantium corrigere, *l. de appell. p. p. P.* Proinde donec cognitum de eo fuerit, regulariter suspenditur iudicatum, *l. furis, §. de iis qui notant, infam. P. l. 1. §. fin. ad Senat. Turpil. P. l. 2. & fin. de P.* maxime si executio nõ possit reparari per appellationis iudicem, & factum sit irreuerabile. Nihilque innotandum est appellatione pendente, in præiudicium appellationis: nec a litigantibus, neque a iudice a quo appellatur: siue ea recepta sit, siue non rece-

pta, *l. vni. nihil nouari appell. inter. lib. 49. P. tit. 7. c. non solum, de appell. in 6. tot. tit. vt lit. pend. nihil inno. in 6. & apud Greg. l. 3. & l. si quis prouocatione, de appell. C.* Statim enim vbi interposita est appellatio, iudicis inferioris cessat potestas, & manus (vt dicunt) ligantur eius, ne in eo negotio quicquam agere possit, *c. veniens, de iur. iur. l. v. c. de in integ. restit. post.* Et quiescit officium iudicis, vt in *l. siue per se, de dilat. C.* propter debitum honorem superioribus & maioribus iudicibus, *c. vt debitus honor, de appell.* Atque iudex, ad quem prouocatum est, ladi inde videretur, *c. 1. de appell. in 6.* Et quia iudex posteaquam sententiam dixit, iudex esse definit, in definitiua, *l. iudex posteaquam, de iud. P.* exceptis his, quæ innotant causam & sine præiudicio appellationis fiunt, in quibus non suspenditur iurisdictio iudicis a quo, *c. cum teneamur, & ibi Panor. Phil. Franc. & Decius de appell. c. ex lictis, & ibi Panor. nu. 4. de matr. contrah. cont. interd. eccl. & in c. cum teneamur, in notab. de appell. Fel. conf. 13. num. 3.* Veluti, si pendente appellatione, & nondum contestata, debitorprehendatur qui appellauit suspectus de fuga: Si marito interdicitur, qui in quasi possessione vxoris erat, ne pendente appellatione, vxoris se immisceat, *ca. laudabilem, vt lit. pend. Roman. sing. 411.* Si pendente ea prouideatur, ne possessor in sua possessione turbetur, nam ex eo nihil innotat conferuando possessionem, vt ait *Staphilæus in l. de gratis exspectatis, §. causa personalis, nu. 15. & 16. Socin. conf. 45. col. 3. in fine lib. 1. item si tertium appellanti ad prosequendam appellationem fiat, *ca. cum sit Roman. & c. personas, de appell. vel si dum timetur de dilapidatione honoris, interim sequelstrum constituat, vt ait Specula. in tit. de appell. §. nouissime.**

¶ Sunt & casus, in quibus non obstante appellatione sententia iudicis a quo appellatur demandari potest executioni, sine præiudicio tamen appellationis, id est, vt ideo præiudicium non fiat appellationi, quin executio possit retractari, si ita dicitur sit, & quando executio reparabilis est, nõ aliter. Vt ecce in momentanea possessionis sententia, vindictis datis sit executio, *in l. si de momen. possess. fuer. appell. lib. 7. C. tit. 6. l. quisquis, C. quor. appell. non recip.* Item in sententia arbitrari tam ex constituto, regis quam iure ciuili, *in l. 1. C. de arbit.* Item in sententia excommunicationis iam lata, *c. pastoralis, §. verum, & ibi Panor. & l. h. l. Fran. de appell. secus si futura censura appellatur, Felin. in c. cum non ab homine, de iud. C. egret & hodie tamen per commissarium deputatum a curia suprema, coram qua pendet appellatio, aduerarius sententia abolitioni ad cautelam: in iungiturque Episcopo vel eius officiali, vt excommunicatum absoluat. Rursum in summa dicunt, in omnibus casibus, in quibus ius frivolum dicit appellationem, non obstante ea posse iudicem exsequi & procedere, *ca. cum appellatio, de appell. §. 6. Soc. conf. 7. 6. 1. vol. vel si iure prohibita sit appellatio, Innoc. in c. pastoralis, de off. deleg. glo. in c. non solum, in ver. casibus, de appell. in 6.**

¶ Sed hæc vera absolute esse possunt antequam per iudicem superiorem, vel per licitas cancellarias, inhibitiones factæ sint iudici & partim postea certe, omnino quiescendum est iudici & parti. Et facta post inhibitiones non aliter, reuocatur per viam attentati coram iudice ad quem appellatum est, vt aiunt *Buttrigarius* atque *Imola*, & *Philippus Francus* in cap. fin. de appellatione, vide tamen limitationes *Phil. Franci*, in c. bonæ, in 9. conclu. col. 15. eod. tit. Ad dit plura, & quod cum multa reuocentur attentata Rota in 1. decis.

¶ Duplici autem via reuocari vel reparari attentata, per officio iudicis explorationem: & accessorie appellationem prosequendo, docet *Cardinalis* in cap. dilecti, §. de appellationibus. De *Aff. tit. decis. 351.* Quando autem petimus attentata reuocari principaliter per officium iudicis suspenditur cognitio principalis negotii, donec reuocentur, *ca. non solum, & ibi interpret. de appell. in 6.* etiam si coeptum sit in causa principali appellationis iudicium, quod non prohibet ad hoc officium redire, vt ait *Rota decisio. 185.* in not. si pars mea, de appellationibus. Vide late *Odeuian. Westrium*, lib. 8. introduct. in aulæ Romanæ actionem, cap. 4. numero decimoquarto, decimoquinto, & decimo sexto. Vide quando attentata non possunt officio iudicis reuocari, nisi cum sententia principalis negotii.

¶ In Gallia plura executioni demandantur, quamvis appellatur ab illis, vt vadimonia, citationes, prehensiones decretæ, in *constitut. Henric. 2. sur la justice criminelle, art. 10. public. 4. Aug. 1550.* Item non obstante prouocatione a sententia interlocutoria, quæ reparari potest in definitiua, non impeditur iudex a quo prouocatur, quominus in principali cognoscat, neque suum debet offi-

Sciendum & notionem suspendere propter inhibitiones in vim literarum cancellariae factas, aut per literas ne lite pendente: nisi litigantibus auditis, iudex ad quē, ita statuerit, *conf. Franc. 1. sur l'abbreuiation des proces. art. 4. & alia confit. sur la reformation de la justice de Normandie. ar. 3.* Sic etiam prouocatio a taxatione sportularum seu relationis iudicialis, quod vocant, *les effices du rapport du proces*, nō impedit quominus taxator exigatur, data tamen licentia repetendi appellanti, si ita pronuntiatum fuerit, quod prae rationem taxatum esse dicitur, *in conf. Lu. 12. an. 1512. art. 44.* Pronocatio tamen a taxatione excessiua expensarum, inhibet petitionem in omnibus articulis, a quibus prouocatum: pro his tamen, a quorum taxatione prouocatum non est, fit executione, *conf. Car. 8. art. 65.* Si dices de similibus, quae vltus docebit: ad quae inhibitiones factae iudici quo prouocatur, non trahuntur. § Inhibitiones vocant, quando regia auctoritate per codicillos cancellariae, vel per literas compulsiuas iudicis ad quem prouocatum est, mandatur iudici a quo appellatum est, significante apparitorē, vt acta ad iudicem ad quem transmittat, & prohibetur ne in eadem causa postquam quippiam amolatur, *1. nihil noua. appell. pend. l. 2. de re iud. C. l. 1. C. de erro. calc.* Si quid autem maxime post interlocutoriam appellationem attentatum sit, reparatur in sententia appellationis & rescinditur, *c. significandis, de appell. l. eius qui circa fin. eo. P. vel ad aliud tribunal reuocatur. Teneatur & iudex, eius apparitoris & admistris, & attentatis, l. quoniam iudicis, de appell. C. Quid autem, si attentauerit in facto iruocabili, faciendum sit, vltra rauldam quae ei indicitur, docet Masuerius, tit. de appell. §. fin. l. quoniam, de appell. C. l. si. l. ad leg. Jul. de vi pub. c. non ita. c. anteriorum, 2. q. 6. Puniantur & pro modo admissi male iudicantes iudices, ex arbitrio superioris iudicis, vel ex legum determinatione: variis enim modis peccare potest iudex, vel grauius vel leuius, *c. quatuor modis, 11. q. 2.* Quomodo vero puniatur, qui pecunia & per fordes male iudicat, diximus in crimine legis Iuliae repetundarum. Corrupti quoque iudicis poenas exemplares poteris videre apud Herodotum in lib. 5. Valerium Maximum, lib. 6. cap. 3. Ammianum Marcellinum, lib. 23. vbi Cambyses Rex Sitalis iniqui & corrupti iudicis pellem detraham iussit sellae iudicialis intendi, & ibi Otavem eius filium considerat: atrocis ac noua poena, ne quis corrupti iudex possit, prouidens. Distinctiones poenarum iudicis male iudicantis, per dolum, per imperitiam, per fordes, vide in Auth. hodie, & toto tit. de poen. iud. qui male iudic. & l. si filius familias, de iudic. P. & vltra has poenas, Leo & Alexander Imperatores Orientis, in diotaxi *de iud. lib. 2. l. 1.* Iuris Orientalis, imprecantur diras execrationes iudicibus, qui contra leges iudicauerint, aliae, vt inueniant Deum ac coelestes omnes, atque incorporeas potestates sibi nauquam aduersantes, immature ex hac vita excidant potius quam excedant in commodis afficiantur perpetuis, edium ipsorum fundamenta ignis tandem deuoret: & posteritas eo redigatur inopia, vt par em ostentat quæreret, quod leges quas libenter mas oportet esse, seruas quodammodo ac captiuas effecerint. Execrabile enim est, eos quibus gladius a Principe committitur, & potestas in bona & corpora subditorum, pro libidine in perniciem Reipublicae abuti.*

§ Quo fit, vt etiam sanctissime a Principibus nostris Gallicis cautū sit, vt ipsi Magistratus, puta Senatores, a quibus nulla prouocatio est, censura notentur, de curiis Senatus in vnum coactis: Partibus quidem, per singulos quindecim dies in aliis parlamentis per singulos menses semel, easque censuras mitti ad Principem, qui eorum delicta castiget, quos vocant, *Mercuriales*, quod in die Mercurii iubeantur fieri, ita statuit *Franc. 1. an. 1539. artic. 130.* vide in eum Ioan. Constantinum, *Ludouic. 12. confit. an. 1499. artic. 39. Henr. 1. in edicto touchant les Lutheriens, 17. Iunii, an. 1551. artic. 25.* Factum autem illud est, postquam ceperunt esse Magistratus perpetui. Nam antea temporales erant, vt in Italia, & cegebantur post depositam administrationem remanere quinquaginta dies in loco vbi gesserant Magistratum, & reddere rationem male iudicatorum iis, qui conquererentur coram successore, *Nonel. confit. Instin. 95. tit. vt om. iud. post depo. admin. So. C. late Paris de Puteo, in suo tract. de Synd.* Et hodie quoque tenentur reddere ra-

tionem, si quis de illis conqueratur in Gallia, sed non expectatur depositio magistratus: quia eo veluti perpetuo nō priuatur quis, *ex confit. Ludou. 1. per rationem, l. Insuperioris, de excus. P. vide de his Gagui. lib. 1. c. 2. nisi morte, aut renuntiatione, aut condemnatione ob crimen, Guil. Bened. in c. Raynatus, in verb. duas habent filias, nu. 38. de testa.* quod & in aliis iudicibus seu officialibus alterius domini quam Regis, locum habet: vt non possit illis a dominis, nisi in illis tribus casibus, iudicis muuus aut officii adimi, vt arecto Burdegalensi pronuntiatum refert Nico. Boerius, in q. 119. in 1. parte. Quamobrem & Senatus multis saepe inferiorum iudicum sententias reformando, & iudicando, illos castigat & emendat.

§ Sed & non patitur temere & perpetam, aut malitiose appellantium impunitas esse moras, & diffugia: idque ex constitutionibus Regis, quae iubent temere vel frivole appellantes, vel intercedentes seu opposites, mulctis plecti, *de i. emenda ordinari. & fol. appell. in confit. Franc. 1. an. 1539. art. 96. & 216.* sexaginta librarum Parisienium, *Masuer. tit. de appell. §. 4. item appellans, vel ex arbitrio extraordinarie iudicantium, pro modulo causae, qualitatis personarum, & circumstantiis negotiorum cum expensis & damno litis, conf. Franc. 1. sur l' abbreuiation des proces du grand conseil, art. 32. 35. & 36. 42. & 40.* Iure pontificio qui frivole appellat ab actu, potest per iudicem a quo appellat, excommunicari vt contumax, & mulctari, *Pan. in c. sollicitudinem, in 1. notab. de appell. vide gl. tamen, quam sequuntur interpretes in l. 1. §. fin. a quib. appell. non lic. P. Pan. in c. 2. de appell. Iure civili punitur temere appellans, ordinaria poena quinquaginta librarum argenti, *lab. executione, C. quor. appell. non recip. vel extraordinaria, officio iudicis, in l. eos, §. ne temere, C. de appellat. interdum amissione causae, & nota infamiae, l. a Proconsulibus, eo.* Sed haec cum arbitraria sint, non prosequor: plecti tamen sine causa & temere litigantes, vel modice vel feuer expediri: vt praescindantur litium tempora, & obuietur malitiis hominum. Cum & inde iniuria videatur irrogari iudici, a quo temere appellatur: vt & is ideo possit agere iudicio iniuriarum, *gl. fin. in l. fin. C. quando, prouoc. non est necess. Gemina. in c. cum appellat. in iudicibus, de appell. gl. 2. in c. si quis praeposera. 50. dist.**

§ Curare etiam debent Magistratus superiores, ne beneficio a lege concessio appellationis, abutantur improbe: ne inde iniuriarum occasio nascatur, vnde iura nasci debent, *l. meminimus, C. vnde vi.* Appellationis quippe remediū, non est ad defensionem iniquitatis, sed ad praesidium innocentiae institutum, *c. cum specialibus, 61. §. porro, de appell.* Quae ratio etiam est receptae appellationis, contra sententias iudicum iure speciali: cum alicui pro sententiis praesumatur, quod aequae & iustae sunt, ex quo de actis constat: quatuor non praesumatur pro processu si de eo dubitetur, & nisi de eo fides fiat, *notat gl. in d. §. porro, in ver. desecrit.* Altera ratio autem, delatum esse appellationibus, ne via pracluderetur defensionibus, quae iuris naturalis esse videntur, *l. vt vim, de inst. & iur. P. l. 1. C. vn. vi. Clem. pastor aise, de re iud. l. scientiam, §. qui can. aliter, ad leg. Aquil.* Et postremo, vt solidius & diligentius negotiorum merita in diuersis tribunalibus excuterentur, *l. addictos, de episc. aud. C. l. addictos, C. de appellat. l. eod. P.* Fallitur quippe aliquando iudicium hominum, & saepe in quo differt a diuino: quia Deus non fallit, nec fallitur, sed veritati semper innititur, *ca. a nobis, in 2. de sent. ex com. c. Deus quando, 2. q. 3. c. panem, de consecrati. dist. 2. c. Spiritus sanctus, 1. q. 1.*

De iuramento in genere, & iurandi necessitate. Cap. 3.

Lib. 12. P. tit. 2. Lib. 4. C. tit. 1. Const. 9. & 48. Lib. 2. Decret. tit. 24. lib. 2. Sex. tit. 11. Lib. 2. Clem. tit. 9.

- 1 Iuramenti in omnibus rebus necessitas.
- 2 Iurandum non est sponte, sed necessario.
- 3 Clinius Pythagoricus noluit iurare.
- 4 Vltima voluntas iurata, quare mutari poterit sine periuurio.
- 5 Ad periurium lubrica via.
- 6 Iurare aliquando expedit, & necessarium.
- 7 Iuramenti tres comites.

Non timorabor in reddenda ratione, quare seorsum post absolutam totius pene iuris & eius Syntagmatis tractationem, de iuramento dicendum arbitrer: eo quod nulla pro modo negotia sint, in quibus de iuramento quari non possit & periuurio: vt oporteat ita separatim de eo potius semel agere, quā tediousa repetitione singulis negotiis eadem saepius inculcare. Inter ea enim quae inuexit humanae miseriae necessitas, est iuramentum.